

Jongeren voorbereiden op turbulente tijden - van toekomstdenken naar actie

Steven Vromman – Low Impact Man

Startpunt van de lezing: verhaal over de aarde in de oneindige kosmos als enige thuis (o.b.v. de foto 'Pale Blue Dot' van Carl Sagan)

Steven introduceert zichzelf:

- Geboren in 1960 (toen was alles nog in orde, sfeer van vooruitgangsoptimisme en oneindige mogelijkheden)
- Hij deed in 2008 zijn experiment als Low impact man, om zijn eigen ecologische voetafdruk zo sterk mogelijk te verkleinen (had toen nog hoop op een goede afloop van klimaatopwarming)
- Vandaag kijkt hij kritischer en met meer angst naar de toekomst (geen boodschap meer van '5 voor 12' die tijd is al voorbij. We moeten nu leren omgaan met alles wat op ons afkomt)

Denkoefening rond de toestand van de planeet vandaag: welke woorden komen naar boven?

Spel: hoe zou de wereld morgen er kunnen uitzien? O.b.v. 'Het rad der onfortuin' (gebaseerd op Global Risk Report van World-Economisch Forum) geeft op een ludieke manier een beeld van allemaal realistische problemen waarmee we waarschijnlijk zullen geconfronteerd worden.

Inventaris van gevoelens waarmee de aanwezigen naar de toekomst kijken alle soorten emoties komen aan bod, zowel positieve als negatieve. Belangrijk om hier ruimte voor te laten bij klimaateducatie.

Interessant nieuw woord dat Steven introduceert: 'moodsplainer' = een nieuw soort genuanceerde realiteitsontkenning. Je mag de klimaatcrisis benoemen mits je geen weerstand of andere negatieve gevoelens oproept. (Mario Veen)

Jongeren voorbereiden op turbulente tijden - van toekomstdenken naar actie

Leuke **quotes** die aan het denken zetten:

- o Kim Stanley Robinson: 'Zelfs als de klimaatcrisis nog heel smerig wordt, kunnen we er nog goed uitkomen'
- o Mario Veen: 'De apocalyps afwenden moet beslist niet gezellig zijn'

Conclusie m.b.t. emoties: het is belangrijk om de realiteit te benoemen maar ook emoties een plek te geven (actieve hoop - Joanna Macy)

Achter emoties schuilt vaak iets anders:

- Verdriet/pijn : wijst op liefde voor iets
 - Kwaadheid : wijst op een rechtvaardigheidsgevoel
 - Angst : vraagt moed
 - Moedeloosheid/leegte : geeft ruimte voor iets nieuw
- > Het is makkelijker om overeenstemming met mensen te vinden o.b.v. de dingen die achter de emoties schuilgaan.

Toekomstbestendigheid?

Steven heeft voor zijn nieuwe boek 'Hoop' een test ontwikkeld om je persoonlijke toekomstbestendigheid te meten. Verschillende delen hiervan worden samen overlopen.

Belangrijk voor onderwijs: een aangepaste attitude aanleren

- Bewust zijn van onze privileges
- Sufficiëntie (genoeg) versus efficiëntie (wanneer hebben we genoeg?)
- Risicovol laten spelen (tegengaan van aangeleerde hulpeloosheid : huidige jonge generatie is zwakste generatie ooit)
- Zo veel mogelijk natuur-ervaring opdoen
- Verbeelding (regenerativefutures.eu)
- Minder ego, meer empathie
- Samenwerken i.f.v. verbinding

Jongeren voorbereiden op turbulente tijden - van toekomstdenken naar actie

Welke strategie moeten we volgen t.a.v. jongeren m.b.t. klimaat?

- Doemscenario's schetsen? leiden tot angst en apathie
- Schuldscenario's? leiden tot afwijzing
- Te positieve scenario's? leiden tot ontkenning
- Rationele aanpak (uitleggen)? werkt niet, want mensen zijn niet rationeel
- Kleine stappen scenario's? zijn misleidend

DUS

- o Probleem onder ogen zien, maar ook oplossingen en handelingsperspectief aanreiken
- o Wijzen op extra voordelen (gezondheid, sociaal, ...)
- o Beseffen dat de toekomst niet vast ligt (het is nog niet te laat)
- o Ruimte laten voor emoties
- o Werken met humor, interactie, verhalen

WANT

"Mensen zijn bereid om te veranderen, maar niemand wil veranderd worden"

-> zoeken naar de verandering die mensen zelf willen, waar ze 'warm van worden'

- o Beschuldigen van mensen werkt nooit, maar wel hen aanspreken op hun kwaliteiten en waarden
 - o Niet alles tegelijk willen doen (risico op eco-burn-out)
 - o Tijd nemen voor verandering
 - o Gebruik maken van het momentum (bij veranderingen in het leven (bijv. start van nieuwe studie) is het ook makkelijker om andere gewoontes te veranderen)
 - o Aantrekkelijke toekomstverhalen schetsen
- Inspiratie kan gevonden worden in het lessenpakket toekomstdenken o.b.v. Amor Mundi (www.toekomstdenken.be)

Jongeren voorbereiden op turbulente tijden - van toekomstdenken naar actie

Interessante gedachte rond agency: welke impact hebben we in onze eigen organisatie? Hoe hoger je opleiding, je positie, ... hoe meer impact je kan hebben. Mensen in beleidsfuncties moeten zich daarom meer bewust zijn van hun agency.

4 scenario's voor de toekomst

Steven baseert die op de belangrijkste emoties in de stadia van rouwverwerking.

De sessie eindigt met een positief toekomstbeeld: hoe kan de toekomst er in 2050 uitzien wanneer we erin slagen om de klimaatverstoring te stoppen?